

II. AKTUALNE WYDARZENIA I PROBLEMY

Nabożeństwa wobec wystawionego Najświętszego Sakramentu

Jakimi zasadami należy się kierować podczas nabożeństwa odprawianego wobec wystawionego Najświętszego Sakramentu?

Księga liturgiczna:

KOMUNIA ŚWIĘTA I KULT TAJEMNICY EUCHARYSTYCZNEJ POZA MSZĄ ŚWIĘTĄ (KATOWICE 1985)

Rozdział II

Różne formy kultu Najświętszej Eucharystii

55. Chociaż Ofiara Eucharystyczna jest źródłem i szczytem całego życia chrześcijańskiego, należy usilnie rozwijać również poza Mszą świętą prywatne i publiczne nabożeństwa do Najświętszej Eucharystii według zasad ustalonych przez prawowitą władzę.

Uwzględniając okresy liturgiczne, nabożeństwa te należy tak uporządkować, aby zgadzały się z liturgią, z niej poniekąd wypływały i do niej prowadziły wiernych.

58. Wystawienie Najświętszej Eucharystii, czy to w puszce, czy w monstrancji, pociąga do uznania cudownej obecności Chrystusa i zachęca do serdecznego zjednoczenia z Nim. Zjednoczenie to osiąga swój szczyt w Komunii sakramentalnej. Dlatego wystawienie przyczynia się do wzrostu należnego Chrystusowi kultu w duchu i prawdzie. Należy zwracać uwagę na to, by przy takich wystawieniach uwydatnił się związek istniejący między kultem Najświętszego Sakramentu a Mszą świętą. Przy wystawieniu należy unikać troskliwie tego wszystkiego, co w jakiś sposób mogłoby przysłonić pragnienie Chrystusa, który ustanowił Najświętszą Eucharystię głównie w tym celu, by nam służyła jako pokarm, lekarstwo i pokrzepienie.

59. Podczas wystawienia Najświętszego Sakramentu nie wolno odprawiać Mszy świętej w tej samej nawie kościoła lub kaplicy. (...)

60. Przed Najświętszym Sakramentem, zarówno przechowywanym w tabernakulum, jak i wystawionym do publicznej adoracji, klęka się na jedno kolano.

61. Przy wystawieniu Najświętszego Sakramentu w monstrancji zapala się cztery albo sześć świec, to jest tyle, ile w czasie Mszy świętej, i używa się kadzidła. Przy wystawieniu w puszce zapala się przynajmniej dwie świece; można użyć kadzidła.

65. Porządek wystawienia Najświętszego Sakramentu, które trwa krótko, należy ułożyć tak, by przed błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem poświęcić pewien czas na czytanie słowa Bożego, śpiew, modlitwy i krótką modlitwę w ciszy. Zakazane jest wystawienie, które ma na celu tylko udzielenie błogosławieństwa.

68. Celebrans, jeśli jest kapłanem albo diakonem, ubiera się w sutannę, albę lub komżę i białą stulę. (...)

Do udzielenia błogosławieństwa na końcu adoracji, gdy wystawienie jest w monstrancji, kapłan lub diakon wkłada także kapę i welon białego koloru; jeżeli wystawienie jest w puszce, wkłada welon.

INSTRUKCJA EPISKOPATU POLSKI O KULCIE TAJEMNICY EUCHARYSTYCZNEJ POZA MSZĄ ŚWIĘTĄ (11 XII 1987)

II. Nabożeństwa Eucharystyczne

17. Należy usilnie dążyć do tego, by nabożeństwa z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, które są częstą praktyką w naszych kościołach i najpowszechniejszym wyrazem kultu Eucharystii poza

Mszą świętą, nadal były utrzymane i pogłębiane. Aby wierni we właściwy sposób w nich uczestniczyli, należy przez słowo wprowadzające lub przez wybrane fragmenty Pisma świętego ukazywać ich wewnętrzny związek z tajemnicą Eucharystii.

Inne szczegółowe wskazania dotyczące Kościoła w Polsce zawarte są w cytowanej Instrukcji Episkopatu Polski o kulcie Tajemnicy Eucharystycznej poza Mszą świętą (11 XII 1987), oraz we Wskazaniach duszpasterskich o nabożeństwach dodatkowych (30 X 1972). Teksty te zamieszczone są w zbiorze: Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski 1966-1998, opr. ks. Cz. Krakowiak, ks. L. Adamowicz, Lublin 1999, s. 76-82, 288-299.

Warto w tym miejscu dodać pewien komentarz.

(Do p. 58) Nabożeństwa, czy celebracje odprawiane wobec wystawionego Najświętszego Sakramentu mają prowadzić do "uznania cudownej obecności Chrystusa" i "serdecznego zjednoczenia się z Nim", które "osiąga swój szczyt w Komunii sakramentalnej". Pierwszym zaś miejscem Komunii jest Uczta Eucharystyczna. Wystawienie Sanctissimum ma zatem rozpałać pragnienie eucharystycznego spotkania się ze Zbawicielem podczas składania Najświętszej Ofiary. Komunia święta udzielana poza Mszą świętą jest przez Kościół uznana i dopuszczona, ale na zasadzie wyjątku.

Wystawienie Najświętszego Sakramentu najlepiej rozpoczynać po Mszy świętej, na której konsekruje się przeznaczoną do wystawienia Hostię.

(Do p.60) Zagadnienie klękania przed obecnym w Hostii Panem na jedno kolano można wyjaśnić wprowadzając rozróżnienie na klęczenie i przyklękanie. Ogólnie mówiąc przyklęka się na jedno kolano i czyni się to choćby przechodząc z jednej strony prezbiterium na drugą (jeżeli tam znajduje się tabernakulum, jeżeli nie - należy skłonić się przed ołtarzem). Wobec wystawionego Najświętszego Sakramentu wypada na chwilę się zatrzymać i wzbudzić choćby akt strzelisty. Podejmując taką praktykę przyjmujemy postawę klęczącą - a więc na dwa kolana. Tak przyjęło się w polskiej tradycji i chyba nie należy z tego rezygnować. A więc: przyklękamy na jedno kolano, ale klęczymy na dwóch. (Do p. 17) Jest częstym zjawiskiem - szczególnie przy nabożeństwach ku czci świętych - że zaraz po umieszczeniu monstrancji na tronie i powrocie przed mikrofon kapłan rozpoczyna np. litanię, modlitwę, pieśń... bez kilku zdań skierowanych do Pana, wobec którego klęczymy. Wydaje się rzeczą bardzo wskazaną, aby każde takie nabożeństwo zawierało na początku choćby krótką chrystologiczną inwokację.